

Aandacht voor rol ict tijdens themadag Future=Now

Behoefte aan warme communicatie blijft

*Trendwatcher Rob Creemers:
"De vergrijzing, globalisering en
onvoldoende investeringen in ICT
bedreigen de Nederlandse welvaart"*

FOTO'S: PTC+

De ICT-ontwikkelingen gaan razendsnel. Deze bedreigen echter de contacten van mens tot mens. Het onderwijs staat hierbij voor lastige vragen. Tijdens de Themadag groen onderwijs "Future = Now" van PTC+ bogen de deelnemers zich over de kansen en bedreigingen van ICT.

De bezoekers klossen langs een cilindervormige constructie een andere wereld binnen. Alleen de houten vlonders bij de ingang van Media Plaza in de Jaarbeurs Utrecht herinneren nog aan een tijdperk waarin mensen dicht bij de natuur

stonden. Glas, metaal, bij sf-films passende achtergrondmuziek, veelkleurige spots, monitoren en op een wand geprojecteerde animaties geven bezoekers een buitenaards gevoel. Marius Veldhuizen uit Barneveld, trainer bij PTC+, omschrijft dit decor als lux. Met zestig collega's uit diverse geledingen

van het groene onderwijs bezoekt hij de Themadag groen onderwijs "Future = Now". PTC+ organiseerde deze bijeenkomst als geste aan het klantenbestand. ICT-toepassingen beïnvloeden het leven van docenten en leerlingen. De juiste vertaling van alle ICT-mogelijkheden naar de praktijk stelt het →

▲ Volgens Vincent Evers (r) moeten scholen leerlingen betrekken bij ICT-toepassingen

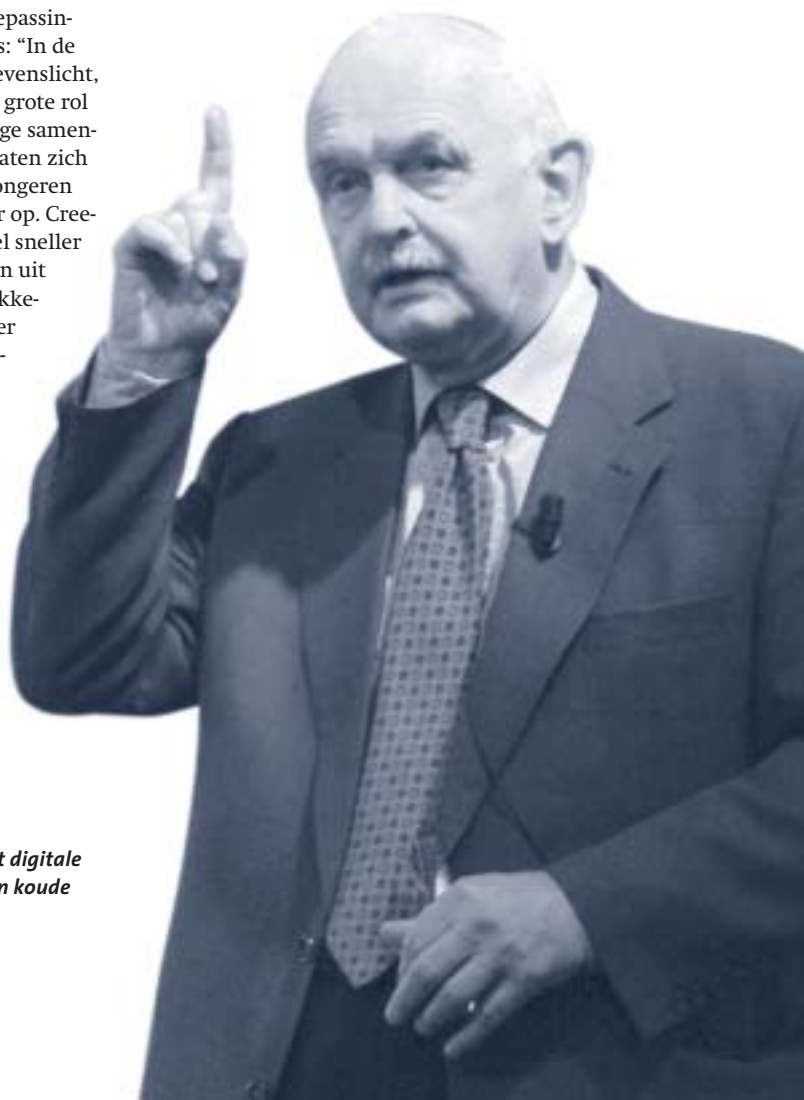
onderwijs voor nieuwe uitdagingen. Een kennismaking met de digitale mogelijkheden van vandaag en de nabije toekomst bepalen met een reflectie op de consequenties hiervan voor onderwijs en samenleving het programma. Veldhuizen: "ICT-toepassingen zie ik als gebruiksvoorwerpen. Ik hoop vandaag op meer informatie over de mogelijkheden en bedreigingen."

Razendsnel

Trendwatcher Rob Creemers bedient hem op zijn wenken. In een op de snelheid van een glasvezelnet aangepast spreektempo sleurt hij als een bruisende fles Cola het publiek met ruim zevenhonderd slides als achtergrondinformatie in drie kwartier vanuit het digitale verleden via het heden naar de toekomst. Het kost moeite hem te volgen. Met de razendsnelle ontwikkelingen symboliseert zijn presentatie de verhouding tussen mens en ICT. De opmars van internet en mobiele telefoons noemt Creemers als voorbeeld. Tien jaar geleden vormde het bezit van mobiele telefoons en internetaansluitingen een uitzondering, nu zijn ze gemeengoed. Hij verwijst naar voormalig premier Kok die zich tijdens een televisieprogramma tamelijk hulpeloos door een kind de eerste beginselen van het computergebruik liet bijbrengen. Enkele jaren later riep hij op in ICT te investeren. Nieuwe mogelijkheden dienen zich aan. Voetbalsupporters kunnen digitaal reserveren, vervolgens begeleiden monitoren hen naar de juiste plaats in

het stadion. De toepassing van chips op levensmiddelen maakt het mogelijk consumenten te waarschuwen hun voorraad bijtijds aan te vullen. De PC verdwijnt uit de huiskamer en maakt plaats voor platte beeldschermen die TV, telefoon, computer en andere toepassingen combineren. De razendsnelle ontwikkelingen van chips en glasvezelnetten maakt het moeilijk toekomstige ICT-toepassingen te voorspellen. Creemers: "In de jaren dertig zag plastic het levenslicht, niemand voorspelde toen de grote rol van dit materiaal in de huidige samenleving. ICT-ontwikkelingen laten zich ook moeilijk voorspellen." Jongeren groeien met deze apparatuur op. Creemers vertelt dat de jeugd veel sneller leert van spelconstructies dan uit schoolboeken. Aan de ontwikkeling van een spel hangt echter een voor het onderwijs onbetaalbaar prijskaartje. Niette-

min dienen zich veel ongeken- de mogelijkheden aan, die de samenleving tegelijkertijd voor bedreigingen stelt. De vergrijzing, globalisering en onvoldoende investeringen in ICT bedreigen de Nederlandse welvaart.

► Anne van der Meiden vindt digitale toepassingen een vorm van koude communicatie

▲ Digitale reactie op stellingen en vragen tijdens Future = Now

Rust

In de aktetas van de volgende spreker bevinden zich slechts zes met de hand beschreven sheets. Van zijn kleindochter krijgt hij liever een handgeschreven brief dan een mail of sms-bericht. Dit weerspiegelt de houding van Anne Van der Meiden, hoogleraar Communicatie en Theologie, ten opzichte van ICT. Met rust en humor nuanceert hij de spraakwaterval van Creemers tot een kabbelend beekje. Digitale toepassingen ziet hij als een koude vorm van communicatie. Hij stelt dat de ICT-ontwikkelingen de behoefte aan warme communicatie niet wegnemen. ICT-toepassingen bewijzen hun nut bij de overdracht van informatie en het zoeken naar gegevens op internet. Termen als begrijpen, verstaan, onderhandelen, ervaren, steunen vindt hij echter geheel andere begrippen dan zenden, meedelen, mailen, verspreiden en informeren. Daarnaast betekent de beschikbaarheid van veel informatie nog niet dat de communicatie goed verloopt. De mens blijft de zwakke schakel. In contacten met anderen ontstaat er ruis. Dat ICT de rol van de mens overneemt, weerspreekt hij met een voorbeeld uit zijn loopbaan. Bij zijn aantreden als hoogleraar voorspelde zijn werkgever dat hij binnen afzienbare tijd zijn colleges in zou spreken met behulp van videoapparatuur. Studenten zouden op hun tijd de opnames kunnen volgen: "Het tegendeel bleek

waar. Ze prefereerden massaal de colleges live bij te wonen."

Onderwijs

De deelnemers waardeerden het ochtendprogramma en honoreerden de bijdragen van de sprekers met cijfers die aankoersen op uitmuntendheid. Veldhuizen: "Ik leerde deze ochtend dat bijvoorbeeld de mogelijkheden van mobiele telefoons en ICT het onderwijs grote kansen bieden. Wel vind ook ik dat emailberichten niet gelijk staan aan communiceren." In het middagprogramma krijgen de deelnemers de mogelijkheid, uiteraard digitaal, hun vragen over dit onderwerp te stellen en te reageren op enkele stellingen. Zo vragen docenten zich af hoe ze digitale ontwikkelingen in hun onderwijs kunnen implementeren zonder daarbij de positieve aspecten van het leraarschap geweld aan te doen. Iemand merkt op dat het kopiëren van lesboeken naar beeldschermen nog geen vernieuwing betekent. Tevens vindt men dat digitale werkvormen naast andere werkvormen thuishoren. Ook klinkt de opmerking dat leerlingen prijsstellen op hun communicatievormen. Over de vraag of de rol van de docent verandert door de ICT-ontwikkelingen bestaat nauwelijks meningsverschil. Hun aandeel in leerprocessen verandert al van kennisdistributeur naar begeleider. Op de stelling dat er een gat bestaat tussen de ICT-ontwikkelingen bij het bedrijfsleven en onderwijs komen wisselende reacties. In sommige bedrijfstakken volgen ondernemers deze ontwikke-

lingen op de voet. Er bestaan echter ook ondernemers die op digitaal terrein achterlopen op het onderwijs. Op de valreep voldoet dagpresentator Vincent Evers met suggesties voor ICT-toepassingen op scholen aan de wens van Veldhuizen. Op zijn website vincente.nl noemt hij enkele gemakkelijk toepasbare en goedkope mogelijkheden. Hij adviseert voor een beter bestandenbeheer www.desktop.google te installeren. Daarnaast raadt hij leerlingen te betrekken bij ICT-toepassingen op scholen. Ook noemt hij weblogs en open source software. De website thinkquest.nl biedt eveneens veel kansen. Veldhuizen kijkt terug op een geslaagde dag: "Alle antwoorden heb ik niet, maar hier ga ik hier eerst eens rustig over nadenken. Ik denk aan digitale hulpmiddelen zonder meteen vijfhonderd slides per les te gaan vertonen." Hij staat niet alleen in zijn waardering. Van de aanwezigen geeft 67 procent te kennen dat "Future = Now" hun kijk op ICT in het onderwijs heeft veranderd, 65 procent gaat zich inzetten om zaken te veranderen. Daarbij noemen ze zaken als de inschakeling van leerlingen, extra aandacht voor ICT, duidelijker communiceren en het gebruik van Livelink als voorbeelden. ∞

Gerrit Strijbis